

**CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ZA OPŠTINE
NIKŠIĆ, PLUŽINE I ŠAVNIK**

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2011. GODINU

Nikšić-januar 2012. godine

Djelatnost Centra za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik uređena je i usmjerena Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti (Sl.list Crne Gore br.78/05), Strategijom razvoja socijalne i dječije zaštite Crne Gore i socijalnom politikom i smjernicama Vlade i nadležnog Ministarstva rada i socijalnog staranja; drugi zakoni kao što su Porodični zakon (Sl. list RCG br. 01/07) , Zakon o zaštiti od nasilja u porodica (Sl. list RCG br. 46/10 i Izmjene Krivičnog zakona koje se odnose na primjenu vaspitnih naloga za maloljetnike proširili su djelatnost Centra za socijalni rad i specifikovali procedure i postupke u novim domenima rada. Djelatnost Centra bila bi da pravovremeno i na optimalan način u okvirima raspoloživih finansijskih sredstava realizuje razne vidove i oblike iz oblasti socijalne i dječije zaštite. Dominantan aspekt u radu Centra u 2011.g. bio je, kao i u svim prethodnim godinama, u pružanju neke vrste materijalnih, novčanih davanja što proističe iz raširene materijalne i socijalne neobezbijedenosti ili ugroženosti porodica i lica. Pad ekonomskih aktivnosti u opštinama koje pokriva Centar za socijalni rad ogleda se u otpuštanju zaposlenih, neredovnim isplata zarada, znatnim tehnološkim viškovima zaposlenih i dr. Uporedo sa materijalnom nesigurnošću pojavljuju se i druge individualne i porodične disfunkcionalnosti, odnosno poremećaji s čime su se stručni radnici i timovi susretali tokom godine.

Kao oblik vaninstitucionalne zaštite Centar je krajem 2011.g. počeo sa realizovanjem projekta “Dnevni boravak za stare” koji je dio šireg projekta “Reforma sistema socijalne i dječije zaštite - unapređenje socijalne inkluzije IPA 2010” koji sprovodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvete u saradnji sa Kancelarijom UNDP u Crnoj Gori i UNICEF-om. Projekat finansira Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori. Centar za socijalni rad je saradnik na, takođe, IPA projektu OO Crvenog krsta u Nikšiću “Mobilni tim za stara lica na ruralnom području”, dok je partner sa NVO “Humanitarac” na projektu “Otvorena vrata za pružanje inovativnih oblika psiho-socijalne podrške socijalno isključenim, mladim i punoljetnim licima”. U skladu sa Strategijom za poboljšanje položaja REA populacije u Crnoj Gori 2008.g. – 2012.g. realizovana je izgradnja i raspodjela devet stambenih jedinica za domicilne REA porodice.

Izveštaj o radu Centra za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik sadrži pregled ostvarenih, realizovanih prava, primijenjenih mjera i oblika u oblasti socijalne i dječije zaštite tokom 2011. godine. Kao najpogodniji za predstavljanje, s obzirom na brojnost, korišćeni su tabelarni i broječni podaci i pokazatelji, a od broječnih oni jednostavniji kao što su zbrojevi, razlike, prosječne vrijednosti, procenti, bazni i lančani indeksi. Kako Centar ima regionalni status obuhvatajući tri opštine, gdje god smo imali podatke prikazivali smo ih za svaku opštinu posebno.

1. Materijalno obezbjeđenje porodice

Odjeljci u izvještaju sadrže preglede kretanja broja porodica i lica koja su koristila materijalno obezbjeđenje.

Prema podacima za decembar 2011.g. najbrojnije su jednočlane, nepotpune porodice kojih je bilo 543 (27,82%), zatim potpune četvoročlane – 432 (22,13%), slijede tročlane – 388 (19,88%), dvočlane – 288 (14,75%), petočlane porodice – 227 (11,63%) itd.

Mjesečne promjene tokom 2011.g. u broju porodica i lica po opštinama prikazane su u tabeli 1-I.

Tabela 1-I
Broj porodica i lica po opštinama i mjesecima u 2011.g.

opština/ mjesec	Nikšić		Plužine		Šavnik		ukupno	
	br.porod.	br. lica	br.porod.	br. lica	br.porod.	br. lica	br.porod.	br. lica
XII 2010.g.	1656	4949	88	161	97	185	1841	5295
I 2011.g.	1701	5076	88	172	103	204	1892	5452
II 2011.g.	1720	5149	89	177	104	205	1913	5531
III 2011.g.	1717	5150	90	180	103	197	1910	5527
IV 2011.g.	1724	5170	90	180	103	203	1917	5553
V 2011.g.	1733	5189	91	183	102	202	1926	5574
VI 2011.g.	1742	5216	91	186	102	205	1935	5607
VII 2011.g.	1741	5218	88	175	101	203	1930	5596
VIII 2011.g.	1731	5178	87	171	101	203	1919	5552
IX 2011.g.	1726	5164	87	171	101	203	1914	5538
X 2011.g.	1700	5068	89	176	101	200	1890	5444
XI 2011.g.	1744	5182	90	180	100	185	1934	5547
XII 2011.g.	1765	5250	89	179	98	184	1952	5613
promjena	+109	+301	+1	+18	+1	-1	+111	+318
prom. u %	6,58	6,08	1,14	11,18	1,03	0,54	6,03	6,00

Na kraju 2011.g. u decembru mjesecu, po diskrecionim odlukama Centra za socijalni rad, pravo na materijalno obezbjeđenje ostvarivalo je 35 porodica (1,79%) – u opštini Nikšić 30 porodica (1,70%), u opštini Plužine jedna (1,12%) i u opštini Šavnik četiri porodice (4,08%). Istovremeno 163 lica (2,90%) koristi materijalno obezbjeđenje i naknadu za tuđu pomoć i njegu, a 19 lica istovremeno su korisnici materijalnog obezbjeđenja, naknade za tuđu pomoć i lične invalidnine.

Od ukupnog broja, takođe u decembru 2011.g. u nikšićkoj opštini bila je nastanjena 1765 porodica (90,42%) sa 5250 članova (93,53%), u plužinskoj 89 porodica (4,56%) sa 179 članova (3,19%) i u šavničkoj opštini 98 porodica (5,02%) sa 184 člana (3,28%).

Obuhvat stanovništva materijalnim obezbjeđenjem porodice u decembru 2011.g. prikazan je u tabeli 1-II.

Tabela 1-II
Obuhvat stanovništva materijalnim obezbjeđenjem porodice (decembar 2011.g.)

opština	broj stanovnika	broj korisnika MOP-a	%
Nikšić	72.824	5.250	7,21
Plužine	3.286	179	5,45
Šavnik	2.077	184	8,86
ukupno	78.187	5.613	7,18

(Procenti su izračunati prema popisu stanovništva iz 2011.godine).

Učešće lica korisnika materijalnog obezbjeđenja u ukupnom stanovništvu pojedinih opština pokazuje značajne razlike, od 5.45% u opštini Plužine do 8.86% u opštini Šavnik

Novčani, finansijski pokazatelji materijalnog obezbjeđenja porodice u 2011.g.prikazani su u tabeli 1-III.

Tabela 1-III
Mjesečni novčani iznosi materijalnog obezbjeđenja porodice u 2011.g. (u eurima)

mjesec/opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	153.645,66	6.853,24	7.752,16	168.251,06
februar 2011.g.	154.259,90	6.597,05	7.763,00	168.619,95
mart 2011.g.	154.797,40	6.757,05	7.680,40	169.229,85
april 2011.g.	155.779,10	6.752,05	7.593,10	170.124,25
maj 2011.g.	156.222,10	6.916,15	7.524,10	170.662,35
jun 2011.g.	157.092,10	6.823,90	7.568,60	171.484,60
jul 2011.g.	157.063,76	6.671,45	7.492,40	171.227,61
avgust 2011.g.	156.009,90	6.617,45	7.492,40	170.119,75
septembar 2011.g.	156.090,60	6.617,45	7.492,40	170.200,45
oktobar 2011.g.	153.452,84	6.787,75	7.563,50	167.804,09
novembar 2011.g.	158.059,89	6.895,75	7.383,55	172.339,19
decembar 2011.g.	159.785,66	6.832,25	7.234,90	173.852,81
ukupno	1.872.258,91	81.121,54	90.540,51	2.043.915,96

2.Dječiji dodaci

Podaci u tabeli 2-I odnose se na broj porodica i djece koji su uživaoci dječijih dodataka u 2011. godini po opštinama.

Tabela 2-I
Broj porodica i djece korisnika dječijih dodataka u 2011.g.

opština / mjesec	Nikšić		Plužine		Šavnik		ukupno	
	br.por.	br.djece	br.por.	br.djece	br.por.	br.djece	br.por.	br.djece
XII 2010	1330	2422	20	38	28	57	1378	2517
I 2011	1353	2459	20	35	29	59	1402	2553
II	1356	2464	20	35	29	59	1405	2558
III	1367	2482	19	34	29	59	1415	2575
IV	1413	2545	21	36	31	61	1465	2642
V	1415	2553	21	37	33	64	1469	2654
VI	1426	2578	22	36	33	67	1481	2681

VII	1436	2602	23	41	34	69	1493	2712
VIII	1443	2611	23	41	33	68	1499	2720
IX	1418	2546	23	40	32	67	1473	2653
X	1423	2568	22	38	32	67	1477	2673
XI	1416	2553	22	38	32	64	1470	2655
XII	1438	2592	22	38	29	60	1489	2690
promjena	+108	+170	+2	-	+1	+3	+111	+173
prom.u %	8,12	7,02	10,00	0,00	3,57	5,26	8,05	6,87
prosjeck	1408,42	2544,41	21,50	37,42	31,33	63,66	1461,25	2647,16

Tabela 2-II

Mjesečni novčani iznosi dječijih dodataka u 2011.g. (u eurima)

mjesec / opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	50.674,40	605,00	1.207,55	52.546,95
februar 2011.g.	49.927,65	665,00	1.153,10	51.745,75
mart 2011.g.	49.245,25	646,00	1.213,10	51.104,35
april 2011.g.	53.845,30	684,00	1.286,10	55.815,40
maj 2011.g.	50.966,15	927,00	1.300,40	53.193,55
jun 2011.g.	52.194,20	665,00	1.381,10	54.240,30
jul 2011.g.	52.685,20	912,00	1.343,10	54.940,30
avgust 2011.g.	51.921,20	779,00	1.324,10	53.924,30
septembar 2011.g.	50.861,10	760,00	1.298,60	52.919,70
oktobar 2011.g.	51.333,40	842,00	1.298,60	53.474,00
novembar 2011.g.	50.930,80	811,00	1.254,40	52.996,20
decembar 2011.g.	51.719,50	722,00	1.178,40	53.619,90
ukupno	616.204,15	9.078,00	15.238,55	640.520,70
prosjeck	51.350,35	756,50	1.269,88	53.376,73

Tabela 2-III

Broj porodica x broj djece (decembar 2011.g.)

broj djece	Nikšić		Plužine		Šavnik		ukupno	
	br.porod.	br.djece	br.porod.	br.djece	br.porod.	br.djece	br.porod.	br.djece
1 dijete	600	600	10	10	10	10	620	620
2 djece	524	1048	8	16	7	14	539	1078
3 djece	312	936	4	12	12	36	328	984
4 djece	2	8	-	-	-	-	2	8
ukupno	1438	2592	22	38	29	60	1489	2690

3. Naknada za tuđu pomoć i njegu

Socijalno-ljekarska komisija je u toku 2011.g. održala sjednice u dva termina 2. i 3. marta i 27.-29. septembra na kojima je rešavala ukupno 669 zahtjeva za dodjelu prava na pomoć i njegu drugog lica, lične invalidnine, pravo na rad sa polovinom punog radnog vremena, takođe, procjenjivala je radnu sposobnost na pojedine zahtjeve. U navedeni broj su uključeni i zaostali predmeti koji nijesu rešavani na predhodnim sjednicama komisije kao i predmeti u kojima je sud preinačio prvostepena rešenja Centra za socijalni rad. Pravo na naknadu za njegu i pomoć drugog lica ostvarilo je 176 lica, pravo na ličnu invalidninu devet lica, za

123 lica utvrđena je nesposobnost za rad ili je taj status, nakon kontrolnog pregleda, nastavljen, za jednu majku dodijeljeno je pravo na rad sa polovinom radnog vremena. Preostalih 360 zahtjeva su negativno riješeni ili su odloženi za rešavanje zbog nedolaska podnosioca zahtjeva na neposredan ljekarski pregled.

U tabelama 3-I i 3-II izloženi su podaci o broju korisnika naknade tokom 2011.g. po opštinama i mjesecima kao i mjesečni iznosi naknade, takođe, po opštinama i mjesecima.

Tabela 3-I

Broj korisnika tuđe pomoći i njege po mjesecima i opštinama u 2011.g.

mjesec/opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
decembar 2010g.	827	73	40	940
januar 2011g.	823	71	40	934
februar 2011.g.	820	71	40	931
mart 20011.g.	838	73	45	956
april 2011.g.	831	72	43	946
maj 2011.g.	830	71	43	944
jun 2011.g.	825	71	43	939
jul 2011.g.	823	71	43	937
avgust 2011.g.	820	70	43	933
septembar 2011.g.	810	70	43	923
oktobar 2011.g.	889	71	50	1.010
novembar 2011.g.	881	71	48	1.000
decembar 2011.g.	877	71	48	996
promjena	+50	-2	+8	+56
promjena u %	6,05	2,74	20,00	5,96

Prema stanju u decembru 2011.g. od ukupnog broja 165 korisnika prava na pomoć i njegu drugog lica istovremeno je korisnik materijalnog obezbjeđenja porodica, a 175 je korisnik lične invalidnine.

Tabela 3-II

Ukupni iznosi naknade za tuđu pomoć i njegu u 2011.g. (u eurima)

mjesec / opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	53.463,00	4.725,00	2.457,00	60.645,00
februar 2011.g.	52.479,00	4.599,00	2.394,00	59.472,00
mart 2011.g.	65.703,00	4.974,00	3.507,00	74.184,00
april 2011.g.	52.227,00	4.536,00	2.709,00	59.472,00
maj 2011.g.	52.542,00	4.473,00	2.709,00	59.742,00
jun 2011.g.	54.432,00	4.473,00	2.709,00	61.614,00
jul 2011.g.	51.786,00	4.473,00	2.709,00	58.968,00
avgust 2011.g.	51.597,00	4.410,00	2.709,00	58.716,00
septembar 2011.g.	50.967,00	4.410,00	2.709,00	58.086,00
oktobar 2011.g.	83.223,00	4.599,00	4.599,00	92.421,00
novembar 2011.g.	55.566,00	4.410,00	3.024,00	63.000,00
decembar 2011.g.	55.566,00	4.410,00	3.024,00	63.000,00
ukupno	649.551,00	54.492,00	35.259,00	739.302,00
prosjeck	54.129,25	4.541,00	2.938,25	61.608,50

4. Lične invalidnine

U tabeli 4-I prikazan je broj korisnika lične invalidnine po opštinama i mjesecima tokom 2011.g

Tabela 4-I

Broj korisnika ličnih invalidnina po mjesecima i opštinama u 2011.g.

mjesec/opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
decembar 2010.g.	165	8	7	180
januar 2011.g.	164	8	7	179
februar 2011.g.	164	8	7	179
mart 2011.g.	167	8	7	182
april 2011.g.	167	8	7	182
maj 2011.g.	167	8	7	182
jun 2011.g.	167	8	7	182
jul 2011.g.	167	8	7	182
avgust 2011.g.	167	8	7	182
septembar 2011.g.	167	8	7	182
oktobar 2011.g.	170	8	8	186
novembar 2011.g.	171	8	8	187
decembar 2011.g.	171	8	8	187
promjena	+6	-	+1	+7
promjena u %	3,64	0,00	14,28	3,89

Najveći broj korisnika lične invalidnine istovremeno je i korisnik naknade za pomoć i njegu drugog lica koju su ostvarili preko Centra za socijalni rad, takvih je bilo u decembru 2011.g. 180 (96,25%). Preostalih sedam lica naknadu za pomoć i njegu drugog lica ostvarila su preko Fonda za penzijsko-invalidsko osiguranje.

Tabela 4-II

Ukupni iznosi naknade za lične invalidnine u 2011.g. (u eurima)

mjesec / opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	17.952,00	870,40	761,60	19.584,00
februar 2011.g.	17.843,20	870,40	761,60	19.475,20
mart 2011.g.	19.715,00	870,40	761,60	21.347,00
april 2011.g.	18.060,80	870,40	761,60	19.692,80
maj 2011.g.	18.278,40	870,40	761,60	19.910,40
jun 2011.g.	19.606,20	870,40	761,60	21.238,20
jul 2011.g.	18.169,60	870,40	761,60	19.801,60
avgust 2011.g.	18.169,60	870,40	761,60	19.801,60
septembar 2011.g.	18.169,60	870,40	761,60	19.801,60
oktobar 2011.g.	19.123,80	870,40	1.632,00	21.626,20
novembar 2011.g.	18.822,40	870,40	870,40	20.563,20
decembar 2011.g.	18.713,60	870,40	870,40	20.454,40
ukupno	222.624,20	10.444,80	10.227,20	243.296,20
prosjek	18.552,02	870,40	852,26	20.274,68

5. Porodični i domski smještaj

U toku 2011.g. Centar za socijalni rad je regulisao porodični smještaj za jedanaest maloljetnika - desetero djece (dvoje bez roditelja i osmoro bez roditeljskog staranja) u deset srodničkih i jedno dijete starosti do 3 godine za koje je sa njegovom samohranom majkom obezbijeden smještaj u drugu porodicu. Pravo na ovaj oblik zaštite prestalo je za dva lica. Na kraju izvještajnog perioda na porodičnom smještaju nalazilo su se ukupno 67 lica - 60 maloljetnih i sedam odraslih lica, od kojih su pet samohrane majke sa djecom mlađom od tri godine. U opštini Nikšić nastanjene su 39 porodica, odnosno 58 lica (56 maloljetnih i sedam odraslih lica), u opštini Plužine u po jednoj porodici jedan i dva maloljetnika i u opštini Šavnik jedan maloljetnik. Maloljetna lica se u najvećem broju nalaze na smještaju u srodničkim porodicama - u 34 srodničke porodice smješteno je 54 i u šest nesrodničkih porodica po jedno maloljetno lice. U 24 porodice je smješteno po jedno dijete, u 12 porodica po dvoje i u četiri porodice nalazi se po troje djece. Bez roditeljskog staranja je 40 djece, bez roditelja je 15 i petoro djece je, sa samohranim majkama koje su stambeno i materijalno neobezbijedene, smješteno u druge porodice. Na predškolskom uzrastu (do 6 godina starosti) je osmoro djece, osnovnoškolskom (od 6-14 godina) 26, srednjoškolskom (od 15-18 godina) 15, ostali su stekli punoljetstvo, ali su kao redovni učenici i studenti zadržali status lica na porodičnom smještaju. Za 36 djece porodični smještaj traje do tri godine, za 17 djece od 4-6 godina, za troje djece 7-10 godina i za četvoro djece više od deset godina.

Za smještaj lica u drugu porodicu kao i korisničke naknade i nagrade starateljima Centar za socijalni rad je u toku 2011.g. isplatio ukupno 167.205,44 eura.

Domskim i drugim vidovima institucionalnog smještaja u 2011.g. zbrinuto je deset lica, devet lica upućeno je na smještaj u Dom starih u Risnu i jedno u Dom starih u Bijelom Polju. U istom periodu prestao je smještaj za 15 lica - za devet lica u Domu u Risnu, za troje djece iz Dječijeg doma u Bijeloj, za dva lica u Specijalnom zavodu za djecu i omladinu u Podgorici i za jedno lice u Zavodu za zbrinjavanje odraslih lica u Kragujevcu.

Raspored lica koja se nalaze u domovima i u drugim, specijalizovanim ustanovama socijalne i dječije zaštite sa promjenama u toku 2011. godine daje se u tabeli 5-I.

Tabela 5-I
Broj lica u domskom smještaju

Naziv ustanove	XII 10	smješteno		XII 11
		u 2011.g.	napustili smještaj	
1.Dječiji dom "Mladost", Bijela	6	-	3	3
2.Dom za stara lica "Grabovac", Risan	56	9	9	56
3.Dom starih, Bijelo Polje	-	1	-	1
4.Specijalni zavod za djecu i omladinu, Podgorica	14	-	2	12

5.Centar "1.jun", Podgorica	2	-	-	2
6.Zavod za rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora, Kotor	1	-	-	1
7.Zavod za školovanje i profesionalnu rehabilitaciju invalidne djece i omladine, Podgorica	2	-	-	2
8.Dom slijepih "Zbrinjavanje", Pančevo	1	-	-	1
9.Zavod za zbrinjavanje odraslih lica "Male pčelice", Kragujevac	3	-	1	2
10.Specijalna bolnica za liječenje mišićnih i neuromišićnih bolesti, Novi Pazar	1	-	1	-
11.Dječiji dom "Kolevka", Subotica	3	-	-	3
12.Dom za lica ometena u razvoju, Tutin	4	-	-	4
ukupno	93	10	16	87

Od ukupnog broja 78 lica su punoljetna, a devet je maloljetnih. U sedam domova i ustanova u Crnoj Gori na smještaju se nalazi 77, a u četiri doma u Srbiji deset lica. Za 43 lica institucionalni smještaj trajao je do pet godina, za 21 lice od 6-10 godina, za 14 lica od 11-20 godina i za devet lica smještaj traje više od 20 godina. Za smještaj štíćenika u domovima van Crne Gore u 2011.g. plaćeno je 31.487,05 eura.

6.Usvojenje i starateljstvo

U 2011.g. posredstvom Centra za socijalni rad obavljena su dva potpuna usvojenja djece bez roditeljskog staranja koja su se nalazila u Dječijem dom u Bijeloj.Tokom godine Centar je odredio mjeru starateljstva za devet maloljetnih lica kojima je regulisan smještaj u drugu porodicu, mjera starateljstva u posebnim slučajevima donesena je za devet lica; donijeta su četiri rešenja kojima je odobreno raspolaganje imovinom maloljetnika, kao i devet rešenja za regulisanje putnih isprava za maloljetna lica.

Prema odredbama Porodičnog zakona u nadležnost sudova spada donošenje rešenja o povjeravanju djece na staranje jednom od roditelja, viđenju djece i roditelja iz razvedenih brakova, obavezi i visini izdržavanja djece, promjeni odluka o povjeravanju djece. Stručnom timu Centra ostaje posredovanje i postizanje usmenih dogovora sa roditeljima o kontaktima sa djecom i, na zahtjev suda, mogućnost nadzora nad kontaktima djece i roditelja. U toku 2011.g. postignut je dogovor u 20 slučajeva (za 38 djece) oko održavanja kontakata roditelja i djece prije odluka suda, a na zahtjeve suda stručni tim je dao mišljenja i predloge o kontaktima u pet brakorazvodnih sporova za sedmoro djece. Postignut je dogovor o viđenjima roditelja i djece u Centru u 13 slučajeva za 20 djece. Osim toga, izdato je 10 mišljenja za posjete maloljetnika roditeljima koji se nalaze u zatvoru.

7. Zaštita od nasilja u porodici

Zakon o zaštiti od nasilja u porodici koji je donešen 27. jula 2010. g. (Sl. list RCG br. 46/10) bliže definiše nasilje kao činjenje ili nečinjenje člana porodice kojim se ugrožava fizički, psihički, seksualni ili ekonomski integritet, mentalno zdravlje i spokojstvo drugog člana porodice; određuje institucije koje se bave zaštitom i propisuje zaštitne mjere kojim bi se sprečavalo i suzbijalo nasilje i otklanjale posledice učinjenog nasilja. Radi efikasne zaštite nalaže se formiranje međusektorskog i multifunkcionalnog stručnog tima. U okviru Centra djelovao je stručni tim za zaštitu djece od zanemarivanja i zlostavljanja, i on se u 2011. g. transformisao u tim za zaštitu od nasilja u porodici. Zatražena je saglasnost svih zakonom predviđenih organa i ustanova da potvrde učešće u radu tima. Zaštita koja ima institucionalnu formu pretpostavlja koordiniran rad svih učesnika u zaštiti, koji obavlja Centar za socijalni rad.

U početnom periodu, krajem 2010. g. stručni tim je dobio prijave za pet slučajeva nasilja u porodici – prijavljeno je pet nasilnika i isto toliko žrtava nasilja. U sledećoj, 2011. g. prijavljena su 32 nasilnika a nasilju je bilo izloženo 36 lica. U četiri porodice po dva člana su trpjela nasilje od po jednog člana U navedenom periodu stručni tim je registrovao 41 žrtvu porodičnog nasilja i 37 počinitelaca nasilja. Kao žrtve najčešće su bile žene (35 slučajeva), muškarci (šest slučajeva). Kao nasilnici prijavljeno je 32 muškaraca i šest žena. U narednim prikazima obradili smo sve prijavljene slučajeve porodičnog nasilja.

a) Žrtve nasilja: najčešće su nasilju bile izložene supruge (16 slučajeva), vanbračne supruge (5) i bivše supruge (4), zatim, roditelji od strane sinova (8); druge relacije žrtva/nasilnik ređe se javljaju: dijete/otac, dijete/majka, sestra/brat;

b) Vrsta nasilja: fizičkom nasilju bilo je izloženo 15, verbalnom 14, fizičkom i verbalnom šest žrtava, verbalnom s prijetnjama četiri, jedna prijetnjama i jedna žrtva zastršivanja i uhođenja; šest slučajeva je uzrokovano alkoholizmom, po jedan duševnom i bolešću zavisnosti;

c) Podnosioci prijave: same žrtve su u deset slučajeva prijavile nasilje, područni organ za prekršaje za 18 slučajeva, policija je napravila pet i NVO SOS četiri prijave;

d) Postupci prema nasilnicima: vođen je jedan krivični i 13 prekršajnih;

e) Izrečene mjere: na tražene zaštitne mjere izrečena je po jedna mjera obaveznog liječenja od zavisnosti, jedna obavezno psihijatrijsko liječenje i zabrane približavanja;

f) Druge mjere zaštite i pomoći: stručni tim je obavio šest kućnih posjeta da bi razgovarao sa supružnicima, dvije žrtve nasilja upućene su da podnesu prijave policiji, obrazložio je i dostavio mišljenje o svrsishodnosti izricanja zaštitne mjere, u jednom slučaju učestvovao je u cjelokupnom postupku.

8. Zaštita djece od zlostavljanja i zanemarivanja

U ovom dijelu prikazana su karakteristična obilježja zlostavljane i zanemarivane djece i njihovih porodica, registrovanih tokom 2011.g., prema utvrđenim osnovama protokola za rad. U navedene brojeve od 20 djece koja su zanemarivana/zlostavljana u 13 porodica uključeno je sedmero djece u sedam porodica koja su ponovo kao u nekoj prethodnoj godini zanemarivana ili zlostavljana.

a) Uzrast i pol djece: predškolski uzrast (1-6 godina starosti) - petoro djece (dvoje muškog i troje ženskog pola), osnovnoškolski uzrast (6-14 godina) šestoro djece (pet muškog i jedno ženskog pola), na srednjoškolskom uzrastu (15-18 godina) je devetoro djece (tri muškog i šest ženskog pola).

b) Broj porodica i broj djece: devet porodice je sa po jednim djetetom, dvije su sa po dvoje i po jedna porodica je sa troje, odnosno četvero djece. Ukupan broj porodica je 13 sa 20 zlostavljane i zanemarivane djece.

c) Potpunost porodica - devet su potpune porodice, računajući i jednu vanbračnu zajednicu, sa 15 žrtava, četiri su nepotpune – brakovi su razvedeni, s petoro djece. Ukupan broj svih članova u ovim porodicama iznosi 59, od toga je 37 djece, a od njih je 20 zlostavljano ili zanemarivano.

d) Podnosioci prijava za zlostavljanje i zanemarivanje djece navedeni su u tabeli 8-I.

Tabela 8-I
Podnosioci prijava - broj porodica i broj djece

r.br.	podnosioci prijava	br. por.	br. djece
1.	majka	2	6
2.	otac	2	2
3.	sestra	1	1
4.	zdravstveni radnici	2	3
5.	školski radnici	2	4
6.	Studentski dom, vaspitač	1	1
7.	policija	1	1
8.	NVO	1	1
9.	komšinica	1	1
ukupno		13	20

e) Klasifikacija zlostavljanja i zanemarivanja sadrži četiri osnovna tipa – fizičko, psihičko i emocionalno, seksualna zloupotreba, grubo zanemarivanje i peto je višestruko zlostavljanje. U tabeli 8-II prikazan je broj djece i porodica s obzirom na vrstu zlostavljanja/zanemarivanja.

Tabela 8-II
Zlostavljanje i zanemarivanje djece - broj porodica i broj djece

r.br.	vrsta zlostavljanja i zanemarivanja	broj porod.	broj djece
1.	fizičko zlostavljanje	3	4
2.	psihičko i emocionalno	1	1
3.	seksualna zloupotreba	1	1
4.	grubo zanemarivanje	5	8
5.	višestruko zlostavljanje	3	6
ukupno		13	20

f) Svi nasilnici su bili poznati žrtvama, a kao zlostavljači najčešće se pojavljuju najbližiji srodnici - u dva slučaja majke su zlostavljale ili zanemarivale petoro djece, u tri slučaja očevi čije su žrtve sedmero djece, u pet slučajeva zajednički su majka i otac zlostavljači šestoro djece; u jednom maloljetničkom braku suprug je nasilnik i jedan nesrodnik je prijavljen zbog seksualne zloupotrebe maloljetnice.

9.Poremećeni porodični odnosi

Stručni tim Centra za zaštitu braka i porodice u toku 2011.g. posredovao je u 32 slučaja razvoda brakova dajući mišljenje i predloge o povjeravanju djece jednom od roditelja (u navedeni broj uključeno je čak sedam vanbračnih zajednica koje su se raspale) i u 27 slučajeva poremećenih porodičnih odnosa (u ovim porodicama imali smo pet vanbračnih zajednica). U izvještaju navodimo pojedina karakteristična socio-demografska obilježja ova dva tipa porodica.

A - razvodi brakova

a) Starost partnera

Tabela 9-I
Starost partnera u vrijeme sklapanja braka

starosna grupa/pol	muškarci	žene	ukupno
do 25 godina	8	21	29
26 g. – 35 g.	15	9	24
36 g. – 45 g.	7	2	9
46 g. i više	2	-	2
ukupno	32	32	64

Muškarci su stupali u brak sa prosječnom starošću od 31,4 godine, a žene sa 24,8 godina starosti. U četiri slučaja partnerke su starije od svojih partnera, a u ostalim slučajevim muškarci su bili stariji od žena.

Tabela 9-II
Starost partnera u vrijeme razvoda

starosna grupa/pol	muškarci	žene	ukupno
do 25 godina	1	5	6
26 g. – 35 g.	9	14	23
36 g. – 45 g.	12	11	23
46 i više godina	10	2	12
ukupno	32	32	64

U vrijeme razvoda prosječna starost muškaraca bila je 40,3 godine, a žena 33,7 godina. Ovi brakovi su relativno dugo trajali, u prosjeku od 8,5 godina - do 3 godine trajalo je osam brakova, od 4-6 godina, takođe, osam brakova, od 7-10 godina tri, od 11-15 godina osam brakova, od 16-20 godina četiri i više od 20 godina trajao je jedan brak.

b) Obrazovni i radni status partnera - muškarci: trojica imaju završenu osnovnu školu, dvojica su nekvalifikovani radnici, dvadeset jedan ima srednjoškolsko i šestorica visokoškolsko obrazovanje. Petnaest muškaraca je zaposleno, dvanaest nezaposleno, trojica imaju privatni biznis i dvojica su penzioneri. - žene: dvije žene imaju završenu osnovnu školu, jedna je nekvalifikovana radnica, dvadeset jedna je sa završenom srednjom, sedam sa visokom školskom spremom i jedna je studentkinja. Dvanaest žena je u radnom odnosu, devetnaest je nezaposleno, jedna je studentkinja. U najvećem broju, u 25 porodica obrazovni nivo partnera je isti, u dva slučaja partner ima viši obrazovni nivo, a u pet su partnerke obrazovnije.

Ukršteni radni status muškaraca i žena prikazan je u sledećoj tabeli.

Tabela 9-III
Radni status partnera (muškarci x žene)

pol	radni status	žene		
		zaposlena	nezaposlena	ukupno
muškarci	zaposlen	15	12	27
	nezaposlen	12	19	31
	privatnik	3	-	3
	penzioner	2	-	2
	student	-	1	1
	ukupno	32	32	64

U devet porodica oba partnera su materijalno obezbijeđena, odnosno zaposlena, u, takođe, devet porodica su oba partnera nezaposlena - tri porodice su korisnici materijalnog obezbjeđenja.

c) Uzrast i pol djece - sa po jednim djetetom bilo je petnaest porodica, sa po dvoje djece četrnaest, sa po troje djece su dvije porodice i jedna je sa osmoro djece. Na predškolskom uzrastu (do šest godina starosti) je 24 djece, na osnovnoškolskom (od 6-14 godina) 26 djece, na srednjoškolskom (od 15-18 godina) troje i četvoro je punoljetno. U ovim brakovima rođeno je 57 djece. Muškog pola je ukupno 31, a ženskog 26 djece.

d) Predlozi za povjeravanje djece na staranje jednom od roditelja - prema predlozima stručnog tima 19 djece u deset brakorazvodnih sporova povjerilo bi se majkama na staranje, sedmoro djece u pet sporova povjerilo bi se očevima, za troje djece u dva spora nije bilo predloga stručnog tima. Ostali zahtjevi su se odnosili na viđenja djece i roditelja, izmjene odluka o povjeravanju djece, jedna je tužba u međuvremenu povučena.

e) Zahtjevi za mišljenja i predloge o povjeravanju djece - stručni tim Centra je dostavio obrazložene predloge o povjeravanju djece na 19 zahtjeva Osnovnog

suda u Nikšiću, po jedan zahtjev je dobijen od sudova u Podgorici, Kotoru i Vrbasu; za svoje potrebe Centar je uradio šest izvještaja, a za potrebe drugih centara četiri izvještaja – CSR u Podgorici, Baru, Zvezdari i u Užicama.

B - Porodice sa poremećenim odnosima

a) Starost partnera

Tabela 9-IV

Starost partnera u vrijeme sklapanja braka

starosna grupa/pol	muškarci	žene	ukupno
do 25 godina	11	18	29
26 g. – 35 g.	12	8	20
36 g. – 45 g.	4	1	5
ukupno	27	27	54

Muškarci su ulazili u brak sa prosječnom starošću od 28,7 godine, a žene sa 23,9 godine starosti. U četiri slučaja partnerke su starije od partnera, u jednom su iste starosti, a u ostalim slučajevim muškarci su stariji od žena.

Tabela 9-V

Starost partnera u vrijeme prijave za poremećene odnose

starosna grupa/pol	muškarci	žene	ukupno
do 25 godina	1	4	5
26 g. – 35 g.	8	15	23
36 g. – 45 g.	14	6	20
46 i više godina	4	2	6
ukupno	27	27	54

U vrijeme javljanja u Centru zbog poremećenih odnosa prosječna starost muškaraca bila je 38,2 godine, a žena 33,4 godine. Ovi brakovi su trajali u prosjeku 8,9 godina - do 3 godine trajalo je osam brakova, od 4-6 godina sedam brakova, od 7-10 godina jedan, od 11-15 godina pet, od 16-20 godina četiri i dva braka traju više od 20 godina.

b) Obrazovni i radni status partnera - muškarci: četvorica imaju završenu osnovnu školu, dvojica su nekvalifikovan radnici, sedamnaest imaju srednjoškolsko obrazovanje, jedan je sa višom i trojica su sa visokom školskom spremom. Dvanaest muškaraca je zaposleno, četrnaest nije zaposleno i jedan je penzioner; - žene: tri imaju završenu osnovnu školu, tri su nekvalifikovane radnice, šesnaest je sa završenom srednjom, tri sa visokom školskom spremom i dvije su studentkinje; pet žena je u radnom odnosu a 22 nije zaposleno. U 16 porodica obrazovni nivo partnera je isti, u pet muškarci imaju viši stepen obrazovanja i u šest žene su obrazovanije od partnera. Radni status partnera prikazan je u narednoj tabeli.

Tabela 9-VI
Radni status partnera (muškarci x žene)

pol		žene		
muškarci	radni status	zaposlena	nezaposlena	ukupno
	zaposlen	12	5	17
	nezaposlen	14	22	36
	penzioner	1	-	1
	ukupno	27	27	54

U tri slučaja oba partnera su materijalno obezbijeđena, jer su u radnom odnosu, u dvanaest porodica su oboje nezaposleni, od njih četiri porodice su korisnici materijalnog obezbjeđenja.

c) Uzrast i pol djece - sa po jednim djetetom bilo je dvanaest porodica, sa po dvoje djece osam, sa po troje djece pet, sa četvoro jedna i jedna porodica je sa osmoro djece. Na predškolskom uzrastu (do šest godina starosti) je 23 djece, na osnovnoškolskom (od 6-14 godina) 25 djece, na srednjoškolskom (od 15-18 godina) sedmoro djece. U ovim brakovima rođeno je 55 djece. Muškog pola je 33 a ženskog 22 djece.

10. Maloljetnička delinkvencija

U toku 2011.g. u Centru za socijalni rad registrovano je 106 delinkvenata. Centar je u najvećem broju, u 61 slučaju dobio prijave od Područnog organa za prekršaje, 38 prijava je bilo iz Suda, tri iz Višeg suda i četiri prijave iz Tužilaštva. Po prvi put za učinjene presteupe prijavljen je 91, a presteupe u povratu načinilo je 15 maloljetnika. Stopa recidiva u 2011.g. iznosi 14,15%.

a) Uzrast maloljetnih prestupnika – krivično neodgovornih, dakle uzrasta do 14 godina starosti, bila su sedmorica maloljetnika, sa 15 godina petnaest, sa 16 godina devetnaest, sa 17 godina 32, sa 18 godina 27 i šestorica su bili mlađi punoljetnici. Od 106 prijavljenih prestupnika 99 je muškog i sedam ženskog pola.

b) Školski status prestupnika – četvorica prestupnika su sa završenom osnovnom školom i nijesu dalje nastavljali školovanje, osmorica pohađaju osnovnu školu, 74 su srednjoškolci, šestoro je završilo srednju školu, sedmoro je napuštilo redovno školovanje i sedmoro nije uopšte ni počinjalo sa redovnim školovanjem. Među onim koji pohađaju redovnu nastavu devet je odličnih učenika, 17 imaju vrlodobar uspjeh, 50 dobar, šestoro dovoljan uspjeh; U osnovnu školu ide osam učenika, u Ekonomsku ide 15, u Elektroškolu tri, u Gimnaziju 13, u Srednju stručnu 42 i jedan pohađa Pomorsku školu – redovnim školovanjem obuhvaćena su 82 maloljetnika.

c) Vrsta i broj prestupa – najveći broj maloljetnika je prijavljen zbog počinjenih prekršaja u saobraćaju, takvih je 47, krađe je počinilo 27 maloljetnika, u tučama je učestvovalo 23, ostali prestupi se sporadično pojavljuju – bila su po dva slučaja razbojništva s krađom, falsifikovanja novca i prikrivanja počinilaca krivičnih djela, i po jedan slučaj nasilničkog ponašanja, prodaje droge i neovlašćenog nošenja oružja. Samostalno je presteupe počinilo 55 maloljetnika, i to

su mahom prestupi u saobraćaju (47), tri krađe i dr., a prestupe u grupi izvršio je 51 maloljetnik – tuče (21), krađe (24) itd.

d) Od ukupnog broja, 86 prestupnika potiče iz potpunih porodica, a 20 iz nepotpunih – 11 je iz razvedenih brakova, osam ima samo po jednog roditelja (drugi roditelj je umro), jedan vanbračnog porijekla.

e) Izrečene vaspitne mjere – za 57 maloljetnika izrečene su opomene, za dva pojačan nadzor roditelja, za dva pojačan nadzor organa starateljstva, za pet ukor, za jednog obavezno pohađanje škole, dvojica se nalaze u istržnom zatvoru, za četvero je obustavljen postupak i za troje prijavljenih prestupnika nemamo povratnih informacija o izrečenim mjerama. Mjera pojačanog nadzora organa starateljstva izricana je na period od šest mjeseci, a ovu mjeru sačinjavaju praćenje ponašanja i učenja prestupnika, podrška socijalnog radnika maloljetniku i njegovoj porodici, pomoć u razrešavanju eventualnih porodičnih problema i sl.

Stručni radnik Centra prisustvovao je u Centru bezbjednosti u prekršajnim postupcima protiv maloljetnika, kao i svim suđenjima u Višem sudu. Na zahtjeve inspektora CB-a intervenisao je u slučajevima udaje dvije maloljetnice. Prisustvovao je u pojedinim slučajevim posredovanja gdje su počinioci maloljetnici. Takođe, učestvovao je u postupku sprovođenja i smještaja maloljetnika iz Palestine koji je ilegalno prešao državnu granicu.

11. Refundiranje boravka djece u predškolskim ustanovama

Djeci korisnika materijalnog obezbjeđenja koja pohađaju predškolske ustanove Centar je sufinansirao 50% troškova boravka u tim ustanovama. Tokom 2011.godine mjesečni broj djece u vrtićima kretao se od 143 – 160, a refundacija je iznosila 25.808,40 eura.

12. Naknade za porodiljska odsustva i opreme za novorodjenu djecu

U sledećim tabelama prikazani su: mjesečni broj zahtjeva za refundiranje porodiljskih bolovanja 2011.g. (tabela 12-I), mjesečni iznosi refundacija u 2011.g. (tabela 12-II), mjesečni broj zahtjeva za naknade za nezaposlene porodilje u 2011.g.(tabela 12-III), mjesečni iznosi naknada u 2011.g. (tabela 12-IV), mjesečni broj zahtjeva za naknade za opreme za novorodjenu djecu tokom 2011.g. (tabela 12-V) i mjesečni iznosi opreme (tabela 12-VI).

Tabela 12-I

Broj zahtjeva za refundacije trudničkih bolovanja u 2011.g.

mjesec / opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	160	-	-	160
februar 2011.g.	111	1	-	112
mart 2011.g.	141	1	-	142
april 2011.g.	137	-	-	137
maj 2011.g.	144	-	1	145
jun 2011.g.	164	-	1	165
jul 2011.g.	164	-	1	165

avgust 2011.g.	139	-	1	140
septembar 2011.g.	153	-	-	153
oktobar 2011.g.	148	-	1	149
novembar 2011.g.	162	-	1	163
decembar 2011.g.	130	-	-	130
ukupno	1754	2	6	1760
mjesečni prosjek	146,16	0,16	0,50	146,66

Prosječna refundacija iznosila je 627,99 eura.

Tabela 12-II

Mjesečni iznosi refundacija trudničkih bolovanja u 2011.g.

mjesec / opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	104.870,85	--	-	104.870,85
februar 2011.g.	73.761,54	1.235,84	-	74.997,38
mart 2011.g.	84.455,67	1.192,40	-	85.648,07
april 2011.g.	83.943,60	-	-	83.943,60
maj 2011.g.	89.418,96	-	1.420,00	89.838,96
jun 2011.g.	94.517,26	-	1.420,00	94.937,26
jul 2011.g.	88.490,60	-	1.420,00	88.910,60
avgust 2011.g.	89.215,09	-	1.420,00	89.635,09
septembar 2011.g.	86.707,23	-	-	86.707,23
oktobar 2011.g.	100.196,79	-	1.840,00	101.036,79
novembar 2011.g.	115.502,91	-	1.420,00	115.922,91
decembar 2011.g.	88.826,26	-	-	88.826,26
ukupno	1.099.906,76	2.428,24	2.940,00	1.105.275,00
mjesečni prosjek	91.658,90	202,35	245,00	92.106,25

Tabela 12-III

Broj zahtjeva za naknade za nezaposlene porodilje u 2011.g.

mjesec / opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	404	11	11	426
februar 2011.g.	406	10	8	424
mart 2011.g.	413	12	9	434
april 2011.g.	400	14	8	422
maj 2011.g.	402	12	7	421
jun 2011.g.	396	13	10	419
jul 2011.g.	403	14	11	428
avgust 2011.g.	405	18	13	436
septembar 2011.g.	397	17	14	428
oktobar 2011.g.	377	19	16	412
novembar 2011.g.	375	18	18	411
decembar 2011.g.	370	18	18	406
ukupno	4.748	176	143	5.067
mjesečni prosjek	395,66	14,66	11,92	422,25

Tabela 12-IV
Mjesečni iznosi naknada za nezaposlene porodilje u 2011.g.

mjesec / opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	10.422,00	251,00	257,00	10.930,00
februar 2011.g.	10.241,00	262,00	204,60	10.707,60
mart 2011.g.	10.484,80	320,20	252,00	11.057,00
april 2011.g.	10.283,00	388,80	246,00	10.917,80
maj 2011.g.	10.188,20	314,40	183,40	10.686,00
jun 2011.g.	10.162,40	325,40	250,40	10.738,20
jul 2010.g.	10.154,40	334,40	279,00	10.767,80
avgust 2011.g.	10.003,00	451,00	348,40	10.802,40
septembar 2011.g.	10.016,20	445,40	343,60	10.805,20
oktobar 2011.g.	9.612,20	493,20	400,00	10.505,40
novembar 2011.g.	9.495,60	465,40	489,60	10.450,60
decembar 2011.g.	9.167,40	457,40	453,60	10.078,40
ukupno	120.230,20	4.508,60	3.707,60	128.446,40
mjesečni prosjek	10.019,18	375,72	308,96	10.703,86

Mjesečna naknada za bolovanja nezaposlenih porodilja iznosi 25,00 eura.

U 2011.g. zaposlenim i nezaposlenim porodiljama isplaćeno je ukupno 1.233,721,10 eura. Porast broja zahtjeva za bolovanja porodilja iz radnog odnosa, uz porast njihovih plata razlozi su za znatno povećanje ukupne sume porodiljskih bolovanja.

Tabela 12-V
Broj zahtjeva za opreme za novorođenu djecu u 2011.g.

mjesec / opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	90	3	1	94
februar 2011.g.	70	-	1	71
mart 2011.g.	69	2	3	74
april 2011.g.	43	4	1	48
maj 2010g.	69	1	-	70
jun 2010g.	65	-	5	70
jul 2011.g.	68	3	3	74
avgust 2011.g.	82	3	2	87
septembar 2011.g.	68	-	3	71
oktobar 2011.g.	50	2	2	54
novembar 2011.g.	69	1	4	74
decembar 2011.g.	70	-	-	70
ukupno	813	19	25	857
mjesečni prosjek	67,75	1,58	2,08	71,42

Tabela 12-VI
Mjesečni iznosi oprema za novorođenu djecu u 2011.g.

mjesec / opština	Nikšić	Plužine	Šavnik	ukupno
januar 2011.g.	9.660,00	315,00	105,00	10.080,00
februar 2011.g.	7.350,00	-	105,00	7.455,00
mart 2011.g.	7.245,00	210,00	315,00	7.770,00
april 2011.g.	4.620,00	420,00	105,00	5.145,00

maj 2011.g.	7.245,00	105,00	-	7.350,00
jun 2011.g.	6.825,00	-	525,00	7.350,00
jul 2011.g.	7.350,00	315,00	315,00	7.980,00
avgust 2011.g.	8.610,00	315,00	210,00	9.135,00
septembar 2011.g.	7.140,00	-	315,00	7.455,00
oktobar 2011.g.	5.355,00	210,00	210,00	5.775,00
novembar 2011.g.	7.455,00	105,00	420,00	7.980,00
decembar 2011.g.	7.770,00	-	-	7.770,00
ukupno	86.625,00	1.995,00	2.625,00	91.245,00
mjesečni prosjek	7.218,75	166,25	218,75	7.603,75

Visina opreme za novorođenu djecu iznosi 105,00 eura.

13. Povlastice za prevoz invalidnih lica

Pravo na povlastice u javnom, unutrašnjem saobraćaju imaju korisnici naknada na pomoć i njegu drugog lica i korisnici lične invalidnine. Oni imaju pravo, sa pratiocima, na 12 vožnji u odlasku i povratku tokom jedne godine. Potencijalan broj korisnika prava kreće se oko 1.000 lica. U 2011.g. pravo na refundiranje troškova prevoza korišćeno je u 403 slučaja u ukupnom iznosu od 44.446,50 eura.

14. Pogrebni troškovi

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je posredstvom Centra za socijalni rad snosilo osnovne pogrebne troškove za umrla samohrana lica koja su bila korisnici materijalnog obezbjeđenja, ili dio ovih troškova je nadoknađivan onim licima koja su obavila sahrane, a koja nemaju takvu zakonsku obavezu. U 2011. godini Centar za socijalni rad isplatio je pogrebne troškove za 41 umrlo lice troškovi sahrane iznosili su 13.219,15 eura.

15. Jednokratne novčane pomoći

Pregled broja isplaćenih jednokratnih novčanih pomoći u 2011.g. prikazan je u tabeli 15-I i iznosi pomoći u tabeli 15-II.

Tabela 15-I

Broj isplaćenih jednokratnih novčanih pomoći u 2011.g.

izvor	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ukup.
CSR	5	11	20	15	16	8	20	15	22	15	23	38	208

Tabela 15-II

Ukupni iznos jednokratnih pomoći u 2011.g. (u eurima)

izvor	iznos
Centar za socijalni rad	6.953,00

16. Odmor i rekreacija učenika

Djeca korisnika materijalnog obezbjeđenja koja pohađaju osnovne škole boravila su u dječijem odmaralištu "Lovćen" u Bečićima u dvije sedmodnevne smjene na odmoru i rekreaciji. U prvoj smjeni od 21- 28. juna 2011.g. bilo je na odmoru 190 učenika - iz opštine Nikšić 150 i iz opština Plužine i Šavnik po 20 učenika sa devet vaspitača i u drugoj smjeni od 28.juna - 5.jula iz opštine Nikšić 170 učenika sa devet vaspitača. Na odmoru je ukupno bilo 360 učenika sa 18 vaspitača.

17. Pomoć za nabavku udžbenika i školskog pribora

Centar za socijalni rad je dodijelio novčanu pomoć djeci korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice i djeci na porodičnom smještaju koja pohađaju prva tri razreda osnovnih škola – dodijeljeno je ukupno 394 novčane pomoći (u opštini Nikšić 369, u opštini Plužine 11 i u opštini Šavnik 14 pomoći). Po jednom učeniku isplaćeno je po 40,00 eura. Ukupna suma isplaćene pomoći je 15.760,00 eura.

18. Ostale pomoći

Centar za socijalni rad je krajem 2011.g., kao što je to radio u prethodnoj godini, nastavio da prikuplja novčanu i materijalnu pomoć prvenstveno od lokalnih privrednih društava, privatnih firmi i građana. Ova aktivnost se odvijala u poslednja dva mjeseca 2011.g. Kao donatori u novcu pojavili su se: Pivara „Trebjesa“ - 3.300,00 eura, „Uniprom“ - 300,00 eura, „Buster“ – 200,00,eura, Skupština opštine Šavnik – 200,00 eura, „Lisina“ - 100,00 eura i „Prims“ - 50,00 eura; novčana donacija iznosila je 4.150,00 eura. Pomoć u hrani, odjeći i dr. donirale su sledeće organizacije: Eparhija primorska, Budva - 2.500,00 eura, (50 kreveta sa jogi dušecima), Doo Uno Nikšić sa 2.000,00 (50 pari cipela), Mesna industrija „Goranović“ – 1.200,00 eura (20 paketa suhomesnatih proizvoda), „Ramel“ - 1.000,00 eura (20 potvrda za kupovinu hrane), NVO „Naša budućnost“- 1.000,00 eura (odjeća, obuća) i Opštinski odbor DPS-a - 900,00 eura (30 paketa hrane). Nenovčana donacija bila je u vrijednosti od 8.600,00 eura. Ukupna vrijednost ovih pomoći, novčanih i nenovčanih iznosi 12.750,00 eura. Pomenutim donacijama dodatno je pomognuto 250 porodica. Za kupovinu hrane tokom godine Centar je platio 58 računa i visini od 1.437,92 eura; prosječan račun vrijedio je 24,79 eura. Tokom godine Centar je raseljenim porodicama isplatio 1.063,80 eura.

